Nyhedsbrev, SN 146, April 2019

Foreningen Svend Gønge

Stiftet onsdag den 12. juni 2008
Pro honore patriae

Foreningen Svend Gønge

Svinøvej 42,
4750 Lundby
Tlf.: 4074 1870

Skriv til formanden:
jens@hallqvist.dk

Hjemmesiden:
www.svend-goenge.dk

Bente v. d. Weiden
Facebook administrator:

Bestyrelse:

Formand:
Jens Hallqvist

Næstformand:
Ole Ib Hansen

Kasserer:
Jens Hallqvist

Sekretær:
Jens Beck

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:
Gunnar Stobbe
Chris Hermansen
Ingegerd Riis
John Gravesen
webmaster

Redaktion på SN:
Jens Beck.

Skriv til SN:
svendgoengepoulsen@gmail.com

Ordinær generalforsamling

Tirsdag d. 26. marts d.å. afholdt FSG sin årlige generalforsamling. Jens Hallqvist bød velkommen i Medborgerhuset, Banevej 4, 4750 Lundby, og foreslog samtidig Ole Ib Hansen som mødets dirigent. Det blev enstemmigt vedtaget.
OIH kunne konstatere at mødet lovligt kunne afholdes, hvorefter han bad formanden aflægge sin årsberetning:

Årsberetning FSG 2018

Året 2018 vil bl.a. blive husket som året, hvor Lundby blev delt i to - årsagen var Bane Danmarks arbejde med en ny bro og det resulterede i at vi tidligere besluttede ikke at afholde Gøngemarked – efter vi havde gjort det hvert år i 10 år. Nogle forstod godt beslutningen og andre mente at det nok ville give lidt besvær, men mente også at det ville være svært at starte igen efter et års pause. Vi er nu i fuld gang med at modbevise det, idet forberedelserne til Gøngemarked 2019 er godt i gang.
Så selvom vi ikke har haft marked i 2018, så har det alligevel været et aktivt år i foreningen.

Medlemstallet:
Vi har fortsat godt 400 medlemmer, der modtager Seneste nyt og på forskellige andre måder er med i arbejdet

Gildehuset:
Vi har gennem flere år forsøgt at få mere at vide om det hus - Gildehuset i Lundby, hvor Svend Poulsen boede efter han måtte opgive at drive den gamle Lundbygård.
Vi allierede os med historiker Mogens Søgård, som gennem omfattende studier i Rigsarkivet prøvede at finde frem til mere om huset. Vi fik støtte til projektet fra Tømmerhandler Johannes Fogs fond – og det takker vi endnu en gang for.
Det var ikke så ligetil at finde oplysninger, der er mere end 350 år gamle. Det har ikke gennem de grundige studier været muligt at bevise, at Svend har beboet huset og har heller ikke givet så stor viden om gildehuset, men dog mere viden end vi havde i forvejen.
Yderligere oplysninger om huset kan findes i den lille folder vi har fremstillet med titlen Det gamle Gildehus i Lundby – hæftet kan købes i pausen i denne generalforsamling, eller fra vor hjemmeside.

Økseløb:
Sct. Georgs gilderne i Vordingborg arrangerer hvert år et Økseløb for områdets spejdere. I år have løbet base på Svend Gøngeskolen og hvad var så mere naturligt end at bruge historien om Svend Gønge, som grundlag for weekendens opga-

ver. Vi holdt et par møder med ledelsen for at fortælle mere og om muligt inspirere til opgaver og oplevelser for spejderne. Vi bemandede selv en af posterne på løbet. Her skulle deltagerne forsøge at spionere Svend, Ib og Nansen for at finde mere om deres planer med at bringe sølvskatten til København. Vi havde et lille skuespil vi opførte i Gøngelunden ved shelterne – efter 16-17 "opførelser" for holdene mente vi godt, at vi kunne teksten. Spejderne gik til opgaverne med stor ildhu og vi tror vi var med til at give dem en oplevelse. På sportspladsen havde vi anbragt vores flotte hest og kanen som vartegn.

Kronborg:
Kronborg arrangerer hvert år i efterårsferien Renæssance Festival. Vi medvirkede i år for anden gang, hvor vores opgave var at være med i det store billede med mange udklædte rundt på pladsen. Vi medvirker ikke alle dagene, men var et pænt holdt af sted i to dage. Det er et spændende samarbejde i nogle utroligt flotte rammer – her kan Lundby Parken ikke helt være med.

Rytterskolerne foredrag:
Vi har en gammel rytterskole i Lundby – og selvom den først opstod i perioden efter Svend Gønge, så mente vi at det var relevant at få belyst perioden, hvor skolerne opstod i store områder af Danmark. Der blev bygget mere end 200 skoler – og som historikeren Finn Thorshøj sagde, så var det nok det første eksempel på typehusbyggeri, idet skolerne er opført efter samme model. Mange er dog senere ombygget – nogle til ukendelighed – og andre er gået til.
De opstod helt klart som en reaktion på de historiske begivenheder i 1600 tallet, så selv Svend ikke har gået i skolen i Lundby, så har han måske indirekte været med til at de blev oprettet. Spændende at høre om, hvordan det var at gå i skole dengang.

Bogsalg:
Vi har stadig et lille lager af de to af de bøger vi har udgivet – oversat fra svensk – "Snaphøner" og "Sandheden om Snaphaneløgnen". Som vi senere kan se i regnskabet, så har der ikke været det store salg i løbet af året – men de kan fortsat købes hos foreningen. Og nu kan I som sagt også købe det lille hæfte om "Gildehuset" – det koster kun 45.kr

Broåbning:
Som jeg nævnte i indledningen og som alle har oplevet, så var broen over jernbanen lukker i lang tid. Efter et par udsættelser, så oprandt dagen hvor den nye bro kunne åbnes. Det blev markeret på passende måde med "Minibroløb", servering af pølser og selvfølgelig taler mm. Gøngerne deltog også i åbningen, idet mange havde fulgt opfordringen til at møde op i Gøngedragter, og på den måde var vi med til at markere, at vi igen kan komme fra den ene ende af byen til den anden – og samtidig kunne vi gøre opmærksom på, at der igen i 2019 er Gøngemarked efter en ufrivillig pause.

Gøngeland:
Som en del af konstitueringsaftalen for den nye kommunalbestyrelse, indgik et afsnit om at undersøge mulighederne for at etablere et Gøngeland oplevelsescenter, som en udvikling og videreførelse af arbejdet med Gøngemarkederne. Der blev afsat 150.000 til et forstudie og vi meddelte, at vi gerne deltog i arbejdet.
Det trak dog lidt ud med at komme i gang, idet kommunen havde sendt en ansøgning om yderligere midler fra det der hedder LAG-puljen (Lokale Aktions Grupper). Svaret på ansøgningen trak ud og først sidst på året 2017 kom der lidt gang i arbejdet. Vi har gennem 2018 holdt en række møder med kommunen og senest med det konsulentfirma, der skal udarbejde

studiet. Som det ofte sker ved sådant arbejde, så har vi også fundet ud af, at det er en stor opgave. Det er ikke så ligetil, at gå fra et todages marked til et center med længere åbningstider - og det er i hvert fald dyrt at etablere og drive et center. Finansieringen vil helt klart give nogle store udfordringer. På det seneste møde nåede vi frem til, at bare jordkøb af et passende areal vil løbe op i et par millioner kroner – og så er det stadig en bar mark. Spørgsmålet er også, hvor meget vi kan inddrage frivillige i et sådant projekt med flere åbningsdage – og hvor meget der skal overlades til ansatte.
Tankerne og ideerne er mange, men det er udfordringerne også !!

Seneste nyt:
Vores redaktør Jens Beck fortsætter med en lind strøm af interessante og oplysende "Seneste Nyt". Vi har indtrykket af, at Seneste Nyt bliver læst af rigtig mange – og vi modtager gerne ideer, ris og ris. Det forhold, at det kun udkommer i elektronisk form gør, at opgaven stadig er stor, men dog overkommelig i forhold til at sende det med brevpost – og det er i hvert fald langt billigere.

Hjemmeside – Facebook:
Vi mener også at vores hjemmeside er et godt aktiv – vi kan følge besøgstallet over besøg på siderne – og der er ganske mange der logger sig ind og kigger på de ting John Gravesen med flere lægger op på siderne – så hvis du ikke allerede er med på siden, så gå ind på:

www.svend-gøoenge.dk

og følg med.
Vi har nu igangsat et arbejde, så vi også kan være med på Facebook, så vi også der kan kommunikere med omverdenen.
Bente van der Weiden, som alle kender som Kulsoen, har påtaget sig opgaven med at passe denne side. (Kommentar fra red.)

Renæssancedans:
Renæssancedans har kørt i en årrække og har været et godt indslag på Gøngemarkederne. Også her må vi erkende, at vi bliver ældre – nogle falder fra og kun få nye kommer til, så dansetruppen er svundet ind – vil du være med til at danse, så henvend dig trygt til John- eller Hanne Gravesen.

Turfoldere og ture:
Som en udløber af den store fotobog om "Sydsjælland i Gøngehøvdingens Fodspor" har foreningen fremstillet et antal turforslag, der enten kan køres i egen bil eller kan arrangeres af FSG.
Folderne er økonomisk støttet af områdets kommuner og de findes de steder, hvor vi mener turisterne kommer. Vi har i år måttet genoptrykke flere af folderne – igen med god hjælp fra kommuner. Turen tage gæsterne gennem de områder og til de seværdigheder, der kan knyttes til Svende og hans mænd.

Familie- og kulturfestival:
Vores lokale Svend Gøngeskole har i et godt samarbejde med Borgerforening og lokalråd gennemført en Familie- og kulturfestival i de seneste år. Festivalen finder sted en fredag eftermiddag og tiltrækker et godt publikum – ikke mindst forældre og familie til skolens elever, idet eleverne også deltager sammen med områdets foreninger mm.
Vi har også deltaget et par år, og mener det er en god lejlighed til at gøre reklame for for-

eningen og markedet.

Sygruppen:
Sygruppen er en helt uundværlig del af Gøngemarkedet. Uden en god sygruppe, havde vi ikke alle de flotte og rimelig autentiske dragter. Der gøres et stort arbejde med at fremstille og vedligeholde dragterne. Vi har haft lidt udskiftninger i sygruppen – Birgit Rasmussen stoppede for et par år siden og Lene Adrian overtog ledelsen. Lene flyttede imidlertid til Næstved og ønskede ikke at fortsætte. I mellemtiden er Lene desværre død. Sygruppen er nu under ledelse af Hanne Gravesen og Majbritt Nielsen.
Da Mette og Niels solgte deres hus, manglede vi et sted at huse sygruppen og dens mange ting. De blev midlertidigt opmagasineret, men nu ser det ud til at vi med velvilje fra Svend Gøngeskolen kan få lidt plads i deres Håndarbejdslokale, samtidig med at nogle af effekterne kan opbevares i Medborgerhuset. Vi håber at det med fælles hjælp og god vilje vil være muligt at fortsætte det gode arbejde.

Sv. G. ved indfaldsvejene:
Lundby Borgerforening har fået den gode ide, at opsætte figurer ved indfaldsvejen for at gøre opmærksom på, at Lundby er Gøngernes by.
Vi havde for en del år siden en tilsvarende ide om at forsyne alle vejskiltene med forklaring på hvem de pågældende personer, der har lagt navn til vejen er. Daværende borgmester, Henrik Holmer, fandt ideen god, men gjorde os opmærksom på, at det er ikke så simpelt at få lov til. Der er mange regler og sædvaner, der kunne gøre det vanskeligt. Vi kan håbe, at det gode forslag vil bære igennem bureaukratiet.

Udstillinger på bibliotekerne – 410 års fødselsdag:
På initiativ af vores "gamle" kulso, Birgit Rasmussen, havde vi i 2018 udstillinger på tre af vores biblioteker – Præstø, Lundby og Vordingborg. Udstillingen markerede FSGs 10 års jubilæum og 410 år for Svend Gønge. Vi havde her lejlighed til at vise del Birgits mange papirmodeller af historiske bygninger og dels reklamer for Gøngemarkederne og FSG. Vort indtryk er, at mange biblioteksgæster opholdt sig lidt ved udstillingen.

Persondataforordningen:
I lighed med alle andre foreninger mv. er vi også underlagt reglerne i persondataforordningen.
Det betyder, at vi skal have en nedskrevet politik over hvilke oplysninger om det enkelte medlem vi opbevarer. Vi opbevarer kun medlemmets navn og evt. e-mail adresse – ellers kan vi jo ikke kontakte medlemmerne med bl. SN. Medlemmer kan til enhver tid anmode om indsigt i hvilke oplysninger vi opbevarer og hvordan vi sletter dem når et medlem udtræder.

Lönsboda – Ö. Sallerup:
I tidligere år har vi deltaget i 1600-tals markedet i Lönsboda i Skåne. Det havde vi også planlagt i 2018. Tidligt på sommeren fik vi den nedslående besked, at markedet ikke kunne

gennemføres på grund af anlægsarbejde på den plads ved Hjärtasjöen, hvor markedet tidligere har været afholdt. De afholder kun marked hvert andet år.

Foreningen Svend Gønge Årsregnskab 2018

Indtægter

Bogsalg	850	
Møder	1070	
Ture - rejser- kørsel	1950	
Annoncer + admin.	100	
Foredrag	500	
Tryksager	450	
Projektindtægt		
Indtægter i alt	4920	
Udgifter		
Møder		2948
Admininstration		1278
Anskaffelser og kørsel		1560
Dragter + kane		
Tryksager Foldere +kørsel		7016
Honorar Gøngehus projekt		23664
Foredragshonorar		800
Udgifter i alt		37266
Beholdning 1/1-18	75506	
Beholdning 31/12 -18		43160
Årets resultat	**-32346**	

Regnskab revideret, beholdninger kontrolleret, bilag stikprøvevis kontrolleret

Dato : 26.03.2019. Bilagskontrollant : Lise Hartdahl-Peters-1

Kasserer : Jens Hallgren

Vi har også tidligere deltaget i markedsdage i Ö. Sallerup, men heller ikke her var det noget i 2018- vi håber det kommer igen.

Kommende arrangementer:
7.maj 2019: "Hvem og hvad var Svend Gønge ?" Foredrag i Medborgerhuset.
Af kommende arrangementer - udover Gøngemarkedet – har vi en medlemsaften den 7.maj, hvor vores tidligere formand - idemanden Peter Steen Hansen, kommer og fortæller om Gøngehøvdingen – se nærmere i Seneste Nyt.

Tak til alle medlemmer og ikke mindst en takt til alle de frivillige, der gør det muligt at afholde gøngemarkeder og andre arrangementer – og en stor tak til bestyrelsen for godt og inspirerende samarbejde.

JH.

OIH kunne nu konstatere, at beretningen blev taget til efterretning og enstemmigt vedtaget, hvorefter JH blev bedt om at fremlægge årets regnskab:

Det fremlagte og kontrollerede regnskab blev således enstemmigt vedtaget.

OIH kunne konstatere at der ikke var indkommet forslag til generalforsamlingen, hvorfor han gik videre til punktet vedrørende ”Kontingent og gebyrer”.

Det blev vedtaget at fortsætte kontingent- og gebyrfrit.

OIH kunne konstatere at der vedr. valg til bestyrelse, bilagskontrollant- og suppleant, samt fanebærer var genvalg til alle.

Da der til punktet ”Evt.” ikke var nogen bemærkninger kunne OIH takke for et godt møde, og således afslutte generalforsamlingen.

Efter en kort pause med lidt forfriskninger kunne vi nu gå videre til aftenens foredrag:

”Drikkevaner i 1600 tallet.”

Martin Davidsen

Efter generalforsamling og en lille pause gik Martin i gang med sit spændende foredrag om de almindelige drikkevaner i renæssancens Danmark.

Martin Davidsen. Foto: JB.

Hverken de royale, adelen eller landets borgere holdt sig tilbage. Børn, kvinder og mænd drak relativt store mængder øl, mjød og vin.

Mange bryggerier forsynede et konstant tørstigt folk, men også i den private husholdning blev der fremstillet anseelige mængder drikkevarer.

Interesserede tilhørere. Foto: JB.

Maden har jo nok været ret salt, men også det forhold, at de forgærede væsker blev kogt som en del af processen (pasteuriseret) gjorde at man ”var nødt til” at drikke.

Gårdspladser var kendt for at forurene brøndvandet, så det blev udrikkeligt.

At folk blev fulde var naturligvis en almindelig foreteelse.
Chr. IV var kendt for sine "orgier", hvor han oftest skulle bæres i seng.
Dog var han således også kendt for at være tidligt oppe om morgenen for bl.a. at tage på jagt.

Soldat Jørgen lytter.
Foto: JB.

Ovenstående er et link til ydereligere om emnet.
Klik blot på det!

Foredraget var velbesøgt, og vi blev belønnet med en masse spændende og saftige historier fra den svundne tid.

Martin arbejder til dagligt på Nationalmuseet i København.

På dette link kan I læse meget mere om denne spændende mand.

Yderligere har han lovet at være til stede, sammen med sine soldater, på Gøngemarkedet i Lundby i år.

Atter har vi noget at glæde os til, "*og den der glæder sig til noget godt, glæder sig ikke forgæves*".

JB

Mindeord for Lene Adrian.

Jeg vil altid huske Lene som min uvurderlige hjælp og støtte på systuen gennem flere år.
Vi var ikke altid enige, men sammen nåede vi mange fine resultater.
Også vore indkøbsture, museums- og slotsbesøg, med et par lækre frokoster på LEONORA ved Frederiksborg Slot et par gange, vil blive husket.

TAK.

Æret være Lenes minde.

Birgit Rasmussen.

Kommende arrangement i FSG

Vi der bor her på Sydsjælland, og i særdeleshed i Lundby, har naturligvis en fornemmelse af hvem personen Svend Gønge var.

Er det ikke sådan?

De fleste af os er vel egentlig også bevidste og klar over, at vi har at gøre med en person, som optræder såvel fiktivt (i litteratur og på film) som en historisk person. En person som faktisk har levet i den virkelige verden. En hvis liv kan dokumenteres.

Disse to aspekter er netop rygraden i FSGs liv.

Men begge områder består jo af et væld af hændelser, begivenheder og fysiske steder.

Peter Sten Hansen (t.v.) udklædt som Chr. IV.

Så vi kan naturligvis stille os spørgsmålet:

"Hvem var Svend Gønge?"

I FSG har vi nu spurgt vor tidligere formand, journalist Peter Sten Hansen, om han ville komme og gøre os klogere på emnet.

Det sker tirsdag 7. maj 2019, kl. 1900 i Medborgerhuset, Banevej 4, 4750 Lundby.

Vel mødt til en rigtig god aften.

FSG.